

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2011

JĘZYK LITEWSKI

POZIOM PODSTAWOWY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2011

Część II

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie pisanego tekstu Jonas Trinkūnas <i>Gegužės sambariai</i>

Zadanie 1. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi

Gegužės mėnuo siejamas su paukščio gegutės pavadinimu.

Tą mėnesį pasigirsdavo jos kukavimas, kuris turėjo paslaptinę, mįslingą reikšmę. Senovės lietuviai siejo gegutės kukavimą su jiems reikšmingu Gamtos, Deivės Laimos balsais.

1– už atsakymą į vieną kurią užduoties dalį

2– už abi dalis

Zadanie 2. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi

Todėl, kad ši mėnesį žmonės pabaigdavo sėjos darbus.

Įvairios apeigos buvo atliekamos tam, kad gerai augtų ir derėtų javai, kad augalai būtų apsaugoti nuo kenkėjų.

1 – už atsakytą 1 klausimo dalį

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wyróżnienie w tekście związków frazeologicznych (wyrazów) i odczytanie ich znaczenia
--------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi

Buvo pagerbiama giminė ir protėviai

Zadanie 4. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź

c)

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi
laiminga rasa – lietus.

Šiuos žodžius pakeisdavo tada, kai dažnai lydavo ir stokodavo giedros, tada prašydavo gero oro; be lietaus ir giedro oro, prašydavo ir kitų malonių.

1 – jeigu atsakyta į vieną užduoties dalį

Zadanie 6. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi

Kupolinės buvo švenčiamos rytinėje Lietuvoje, o sambariai – Sūduvoje.

1 – jeigu atsakyta į vieną klausimo dalį

Zadanie 7. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi

Sambariai - tai šeimų susibūrimai, puotos su maistu ir gėrimais.

Zadanie 8. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi

Jaunimas rengdavo: žaidybines „vestuves“, „iššventinimo“ (iniciacijos) žaidimus, organizuodavo Parugių šventes, sambarius su maistu ir gėrimais, švenčių vietas puošdavo berželiais, anksti rytą pūsdavo ragu. (turi būti paminėtos bent 3 apeigos)

1 – jeigu paminėti tik 2 papročiai

Zadanie 9. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi

Tikėta, jog beržas – tai Dievo medis.

Anot senovės lietuvių, beržai turėjo ypatingos, augimą skatinančios, jėgos, kuri apeigų dėka galėjo persiduoti javams ir visiems kitiems augalams. Tikėta, kad beržai mėgiami ir mirusių žmonių vėlių.

1 – jeigu atsakyta į vieną užduoties dalį

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi

Ši citata papildo, pratęsia mintį.

Zadanie 11. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wyróżnienie w tekście związków frazeologicznych (wyrazów) i odczytanie ich znaczenia
--------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi

Prie „Laumių stalo“ žmonės rinkdavosi ir puotaudavo per Sekmines, kai laukuose būdavo baigti pavasario darbai.

Zadanie 12. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi

Vienam būreliui padainavus vieną paruginių giesmių posmą, kitas būrelis jį pakartodavo. Tokiubūdu prailgindavo dainą, nes laukai buvo ilgi, reikėjo, kad ir daina būtų kuo ilgesnė. Buvodainuojama, kad geriau augtų pasėti augalai.

1 – jeigu atsakyta į vieną užduoties dalį

Zadanie 13. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź

b)

Zadanie 14. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wyróżnienie w tekście związków frazeologicznych (wyrazów) i odczytanie ich znaczenia
--------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi

mįslingas – paslaptingas

Część II

Obszar standardów	Opis wymagań
Tworzenie informacji	Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu

1 tema: Jausmai ir racionalumas Vaižganto apysakoje *Dėdės ir dėdienės*. Atskleiskite šią temą remdamiesi pateiktą fragmentų ir viso apysakos teksto analize.

1. Temos argumentavimas	Nr	Kriterijai	22
	1	Parašytas įvadas ➤ Sąvokų: jausmai, racionalumas – protas aiškinimas ➤ Vieno ir kito tipo žmonės Vaižganto apysakoje „Dėdės ir dėdienės”. ➤ Rašytojo ir kunigo Tumo Vaižganto būdo bruožai. Žmogus iš meilės	0-1-2-3
	2	Šiukštų Mykoliukas labai jausmingas žmogus ➤ Iškalbinga išvaizda: mėlynos, ramios, lipšnios akys ➤ Švelnumas ir šiluma brolvaikiams, dėmesys vaikams ➤ Artimieji neatsilygina jam tuo pačiu ➤ Mykoliukas virsta „dėde”, „būtinuoju ūkio inventoriumi“ ➤ Likimas kaimo pastumdėliui uždeda dvigubą baudžiąvą: dvaro ir namų	0-1-2-3
	3	Mykoliuko paslaptingas ryšys su gamtos pasauliu ➤ Gamtoje jis atranda save ir jaučiasi laimingas	0-1-2
	4	Mykoliuko muzika paliečia jautriausias žmonių sielos stygas ➤ Mykoliukas muzika užburia Severiutės sielą ➤ Muzika lemia, kad gimsta dviejų žmonių meilė, nedrąši ir tyra.	0-1-2
	5	Lemtingu momentu, kai reikia apsispręsti: sujungti gyvenimą su mylimąja ar ne, prabyla Mykoliuko protas. ➤ Širdis bando kovoti, tačiau ilgainiui nutyla ➤ Savo vedybomis sugriautų brolio ir jo vaikų gyvenimą ➤ Materialiniai sumetimai, pasiaukojimas brolio šeimai ir nulemia Mykoliuko apsisprendimą.	0-1-2-3
	6	Dviejų jaunų žmonių likimą nulėmė proto balsas ➤ Severija vadovaujasi protu: garbės troškimas, materialiniai sumetimai lemia, kad išteka už Geišės ➤ Patenkinta, bet nelaiminga ➤ Ir Severija, ir Mykoliukas užsidaro savy, karštai tebemylėdami vienas kitą, gyvena prisiminimais.	0-1-2-3
	7	Rapolas Geišė. Žmogus, kurio proto ir širdies norai sutampa ➤ Jis veda mylimą moterį ir savotiškai yra laimingas	0-1-2

	8	Padarytos išvados Išsamus apibendrinimas ➤ Aptarti dalykai, kurie vienaip ar kitaip nulemia mūsų gyvenimą. ➤ Dažnai apskaičiavimas, „proto balsas” užgožia gražius ir tyrus jausmus. ➤ Vaižgantui rūpėjo parodyti, kas vyksta žmogaus širdyje, kaip gyvenimo sąlygos veikia žmogaus individualybę, būdą. Neišsamus apibendrinimas Bandymas apibendrinti	0-1-2-4 4 2 1
2. Kalba ir kompozicija	Kriterijai		Balai Maks.27
a) Sintaksė ir fleksija			Maks.9
	Sintaksė ir fleksija taisyklinga ir įdomi		9
	Sintaksė ir fleksija taisyklinga		7
	Sintaksė ir fleksija iš esmės taisyklinga		5
	Yra klaidų, bet sintaksė ir fleksija nepažeidžia kalbos komunikatyvumo		3
b) Žodynas, frazeologija, stilius			Maks.10
	Turtingas ir įvairus žodynas, taisyklinga frazeologija, lengvas, gyvas stilius		10
	Geras žodynas, taisyklinga frazeologija, komunikatyvus stilius		7
	Taisyklingas žodynas ir komunikatyvus stilius		4
c) Rašyba ir skyryba			Maks.4
	Taisyklinga rašyba ir skyryba		4
	Pavienės rašybos ir skyrybos klaidos		2
	Yra daugiau rašybos ir skyrybos klaidų		1
d) Kompozicija			Maks.4
	Funkcionali, rišli, logiška kompozicija		4
	Trinarė rišli kompozicija – grafiškai matomos dalys		2
	Rišlus tekstas		1

2 tema: Lietuvos istorijos drama J. Marcinkevičiaus kūrinysje *Mindaugas*. Aptarkite temą, remdamiesi pateiktomis ištraukomis ir visu kūriniu.

1.Temos argumentavimas	Nr	Kriterijai	22
	1	Parašytas įvadas ➤ J. Marcinkevičiaus užmojis atgręžti istoriją į dabartį nauju aspektu, ieškoti ne didingumo, ne garsių žygių ar nuoskaudų, o dvasinės jėgos. ➤ Žmogaus ir liaudies etinį gyvybingumą autorius pasirinko kaip svarbiausią atramą, kuri leidžia	0-1-2-3

		su herojine rimtimi kalbėti apie sudėtingas problemas.	
	2	Atpažintas kūrinio žanras, erdvė ir laikas, pasakotojas, aptarti pagrindiniai kūrinio motyvai.	0-1-2-3
	3	„Mindaugas“ - J. Marcinkevičiaus drama, atskleidžianti vieną iš tragiškiausių ir didingiausių mūsų tautos istorijos momentų ➤ Lietuvos valstybės kūrimą, jos pradžių pradžią ➤ Poetas meniškai atskleidžia, kaip istorinis procesas, dideli tikslai, veikia žmogų, jo sielą, gyvenimą ir likimą. ➤ Pagrindiniu dramos veikėju būtų galima laikyti ne svarbiausiąjį personažą, o metaforišką pačios istorijos idėją. Ji tartum pati mąsto apie save, svarsto. ➤ Istorija - tai ne vien faktai ir datos. Tai ir žmonės, jų jausmai bei išgyvenimai	0-1-2-3
	4	Mindaugo paveikslas kūrinyje ➤ Jis siejamas su etine žmogaus ir valstybės problema, esminiais asmenybės egzistencijos klausimais. ➤ Mindaugo idealas - nauja, galinga ir stipri tėvynė, pajėgianti atremti didį pavojų iš Vakarų - kryžiuočių antplūdį. ➤ Mindaugas bet kokiomis priemonėmis siekia įveikti didikų ambicijas, jų susikaldymą ir nepasitikėjimą. Tačiau užsibrėžto tikslo įgyvendinimas pasirodo esąs sudėtingesnis, nei valdovas buvo manęs. ➤ Jam tenka pralieti ir kaltų, ir nekaltųjų kraują dėl vieno tikslo — vieningos Lietuvos ➤ Valdovas sukūrė aplink save nepasitikėjimo bei neapykantos atmosferą (Dukrą Mindaugas ketina išleisti už nemylimo, klastingai pasielgė ir su broliu ir pan.)	0-1-2-3
	5	Mindaugas - ne tik valdovas, bet ir jautrus žmogus ➤ Jis neišvengia blogio ir dėl to pats kenčia	0-1-2
	6	Gėrio ir blogio konfliktas ➤ Valdžios idėją, dėl kurios atsisakyta tėvų, namų, šeimos, draugų ir artimųjų, Mindaugas įgyvendina tuščia širdimi. ➤ Iškyla klausimas: ar pasiektas tikslas vertas tokių skaudžių aukų? ➤ Krauju lipdytoje valstybėje valdovas, deja, neberanda gyvenimo prasmės. Žerinti karaliaus karūna, kurios taip ilgai troško Mindaugas, svarina pavargusią galvą. ➤ Blogis, lydėjęs herojaus darbus, nusiaubia dvasią, ir Mindaugas priverstas pervertinti krauju suteptus idealus. ➤ Jis pradeda ilgėtis tikrųjų dvasinių vertybių:	0-1-2-3-4

	<p>meilės, ramybės.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mindaugas jau nebesupranta savo paskirties šioje žemėje. ➤ Mirties valandą Mindaugas širdies krauju toliau lipdo vėl į gabalėlius suskaldytą tėvynę. 	
7	<p>Padarytos išvados</p> <p>Išsamus apibendrinimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tragedija nesibaigia su pagrindinio personažo mirtimi, ji lieka atvira nusitiesianti į ateitį. ➤ Teisti karalių Mindaugą, jo poelgius ir sprendimus J. Marcinkevičius suteikia teisę ateinančioms kartoms. ➤ Tai tautos gyvenimo epopėja, o jos herojus – Lietuva, kuri per amžius kala ir grūdina save kaip karda. <p>Neišsamus apibendrinimas</p> <p>Bandymas apibendrinti</p>	<p>4</p> <p>2</p> <p>1</p>
2. Kalba ir kompozicija	Kriterijai	Balai Maks.27
a) Sintaksė ir fleksija		Maks.9
	Sintaksė ir fleksija taisyklinga ir įdomi	9
	Sintaksė ir fleksija taisyklinga	7
	Sintaksė ir fleksija iš esmės taisyklinga	5
	Yra klaidų, bet sintaksė ir fleksija nepažeidžia kalbos komunikatyvumo	3
b) Žodynas, frazeologija, stilius		Maks.10
	Turtingas ir įvairus žodynas, taisyklinga frazeologija, lengvas, gyvas stilius	10
	Geras žodynas, taisyklinga frazeologija, komunikatyvus stilius	7
	Taisyklingas žodynas ir komunikatyvus stilius	4
c) Rašyba ir skyryba		Maks.4
	Taisyklinga rašyba ir skyryba	4
	Pavienės rašybos ir skyrybos klaidos	2
	Yra daugiau rašybos ir skyrybos klaidų	1
d) Kompozicija		Maks.4
	Funkcionali, rišli, logiška kompozicija	4
	Trinarė rišli kompozicija – grafiškai matomos dalys	2
	Rišlus tekstas	1